

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Meditationum evangelicarum pars tertia, hoc est:
Tractatio evangeliorum tam dominicalium, quam
festivalium, ad recte se sub variis tentationum generibus
gerendum, disposita**

Creide, Hartmann

Francofurti ad Moenum, 1682

Exegesis

[urn:nbn:de:bsz:31-126133](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-126133)

etiam domui meae, Genes. 30. v. 30. Nos omnes, Vos mei! per peccata in tristem servitutem redacti sumus, Diaboli mancipia facti, omnis enim qui facit peccatum servus est peccati, Joh. 8. v. 34. Verum merces pessima tandem persolvitur, nempe ira & indignatio, tribulatio & angustia, in omnem animam hominis operantis malum, Rom. 2. v. 9. propterea meliori mente imbuti, infernali Labano servitium tuum in tempore renunciemus. Satis est nobis, quod antea cto vitæ tempore, voluntatem gentium patrauerimus, cum versaremur in lasciviis, concupiscentiis, violentiis, comessationibus, compotationibus, 1. Petr. 4. v. 3. *Domui* aliquando etiam *providere nostræ* æquum est, quod anima à corpore recedens sciat, ubi habitatura sit, nempe in cœlesti Hierusalem, ubi Christus habitu suo *παιτευμα* acquisivit nobis, Phil. 3. v. 70. Verum est enim illud Chrysostomi: *Omnia nobis duplicia dedit Dominus: duos oculos, duas aures, duas manus, duos pedes: si igitur horum alterum ladatur, per alterum necessitatem consolamur: animam verò tantummodò unam dedit, si hanc perdidimus, quâ quæso vivemus?* Ideoque maximæ curæ nobis sit, ut cum Jacobo animæ domui provideamus. Quid enim prodesset homini, si universum mundum lucraretur, animæ verò suæ detrimentum patiatur? Matth. 16. v. 28.

Fit hoc per seriam pœnitentiam: Sicut enim peccata nos & Deum nostrum dividunt, El. 59. v. 2. ita per pœnitentiam ipsi redueamur, ut qui aliquando eramus longè, fiamus prope, Eph. 2. v. 14. nec amplius Diabolo sed Christo serviamus, in justitiâ & sanctitate omnibus diebus vitæ nostræ,

Luc. 1. v. 75. Egregium prostat Exemplum in publicanis & peccatoribus in prælecta Pericope: hi & ipsi infernali Labano in peccatis servierant, verum pœnitentiâ serâ ducuntur, probè enim cernebant mercedem iniquitatis suæ, cauteriatam habentes conscientiam, quâ inquietabantur, 1. Tim. 4. v. 2. idè melius provisuri domui suæ, Christo appropinquant, ut gratiam, solatium & refectioem, quam omnibus laborantibus & oneratis promisit, adipiscantur.

Videbimus nos

- I. Triplicem Querelam.
- II. Triplicem Medelam.
- III. Triplicem Cautelam.

JJ.

Exegetis.

Sicut in arcâ Noë corvi & columba promissuè degebât: Ita & in Ecclesia, quæ per arcam Noë præfigurata est, reperiuntur boni & mali. *Coryvus* vocem habet odiosam, quâ semper clamat: *Cras, cras.* Ita plurimi inter Christianos occurrunt, qui tantum hunc corvinum ingeminant, & licet ad pœnitentiam stimulentur, tamen eandem malitiosè procrastinant, idè non raro fit, ut justo diutius in peccatis detenti excludantur è Regno cœlorum, ut virgines fatuæ, Math. 25. v. 11

vid. sup. part. 2. p. 303. 304.

Columba vero vocem habet garrientem, Esa. 38. v. 14. & imago est resipiscentium, qui instar columbæ Noë revertuntur, quando diu in mundo circumvolant, & vanitatem ejus compererunt. Hinc peccatorum remissionem querentes, ingemiscunt ad Deum: Non intres in iudicium cum

cum seruo tuo, Psal. 143. v. 2. Psal. 25. v. 6. Hoc gratum est Deo, ut vicissim respondeat ille: Nonne Ephraim est filius mihi carissimus? Nonne in hoc filio sunt delicta mea? Conturbata sunt viscera mea, super eum: miserans miserebor ejus, Jer. 31. v. 20.

Publicani & peccatores in prælectâ Pericope & ipsi cantum corvinum diu continuaverant, & pœnitentiam distulerant: ubi verò Christum ad pœnitentiam se vocare audiunt, & ipsi accedunt, gratiam apud eum querentes, quam & sufficienter ad animæ tranquillitatem impetrant.

Querela respicit

I. *Peccatorum frequentiam*, adhuc hodiè ubique obviam. Christo appropinquabant omnes peccatores & publicani. Idem hodiè tenus subindè fit, quando Christus per Ministros suos peccatores ad pœnitentiam vocat. Ecclesia etenim non omninò pura est in hac vita: Sed ut in vineâ uvæ & labruscæ occurrunt, Esa. 5. v. 3. sic & fideles cum hypocritis permixti sunt, unde non immeritò Ecclesia lilium inter spinas nominatur, Cant. 2. v. 2.

Et si verum fateri fas est, varii quoque peccatores sicut tempore Christi occurrunt. Alii palliate peccata nituntur, pertinentque ad generationem, quæ sibi munda videtur, & tamen non est lora à foribus suis, Prov. 30. v. 12. Tales sunt scortatores & adulteri, invidi & hypocritæ, feneratorum & rixosi, hi si ex suggestu notentur, instar adulteræ tergent os suum, dicentes: Non sum operata malum, Prov. 30. v. 20.

Alii agnoscunt quidem iniquitatem su-

am, desperant verò de gratiâ Dei, ut Cain, Saul, Judas, aliique plures. Geminum itaque peccatum perpetrant, primò quod mandatum Dei transgressi sunt. Deinde quod Deum mendacii arguunt, non credentes, quod misericors sit, ut in verbo suo se declaravit, Jer. 3. v. 12.

Alii petulanter pergunt, suntque quasi venundati, ut faciant malum, ut de Achab dicitur, 1. Reg. 21. 25. Hi sunt Epicurei, incessabiles delicti, 2. Petr. 2. v. 14. dicentes, quando mala patrant: Non videbit Dominus, nec inteliget Deus Jacob, Psal. 94. v. 7.

Alii quidem peccarunt sed pœnitentiam maturant, ut David, Manasse, Petrus, Maria Magdalena aliique, & hi optimi censeudi sunt, 1. Joh. 1. v. 8.

Verùm rata horum messis est: Mundus enim totus in maligno positus, 1. Joh. 5. v. 7. nullus est, qui agat pœnitentiam super peccato suo dicens: Quid feci? Omnes conversi sunt ad cursum suum, quasi equus, impetu vadens ad prælium, Jer. 8. v. 6. Intereâ verbo, confessione & S. Synaxi quandoque utuntur, ut Christiani videantur, quæ de hypocritis conqueritur Deus, Matth. 15. v. 8.

Quod si verò genuinos Christianos præstare velitis, Fratres, agnoscite malitiam innatam, & ad Christum vos recipite, qui velut secundus Adam omnia restituit, quæ prior Adam deperdidit, Rom. 5. v. 20. qui enim in peccatis suis mortuus fuerit, in peccatis quoque suis resurget, auditurus cum iniquitatis operatoribus tristem illam sententiam: Non novi vos, Matth. 7. v. 23.

II. *Pharisæorum invidentiam*. Murmurabant

bant enim hi dicentes: Hic peccatores recipit, & manducat cum illis.

Talis mundi genius est, ut qui veræ pietati studet, ejus ludibrium habeatur. Si de mundo fuissetis, mundus, quæ suum erat, diligeret, Joh. 15. v. 19. Hic multi offenduntur, ut instar ineptæ calcis labascant, & ut Luna murentur, Sir. 27. v. 12. quando ex adverso alii, per Spiritum sanctum robotati, ut murus consistunt, & per adversatorum murmuraciones eò magis confirmantur & eriguntur, scientes, quod Dominus, qui in eis est, major sit, quàm qui in mundo, 1. Joh. 4. v. 4.

Cæterum multi adhuc hodiè passim murmurant. *Murmurant delicatuli*, quando peccata & flagitia seriò reprehenduntur, maxime ubi clavis ligans usurpatur, & disciplina Ecclesiastica exercetur in delinquentes, dicentes: Dirumpamus vincula eorum, & projiciamus à nobis funes ipsorum, Psal. 2. v. 3. sermonem non audiemus ex te, Jer. 44. v. 16.

Murmurant Epicurei, qui peccatum illudunt, Prov. 14. v. 19. & illos, qui disciplinæ Ecclesiasticæ subjiciunt se, pro simplicibus & stultis habent, hinc vox eorum: Circumveniamus justum, quoniam inutilis est nobis, Sap. 2. v. 12. seqq.

Murmurat Pontifex cum Affectis suis, quod doceamus in Ecclesiis A. C. Deum peccatores respicientes in gratiam recipere, sine ullis eorum meritis. Id tolerare nescit, quia hoc ipso Vigiliæ & Missæ pro defunctis, peregrinationes religiosæ, vota monastica, & ejus farinæ alia superstitiosa dogmata non parùm labefactantur, & merces suas nemo emet amplius, Apoc. 18. v. 12.

Quin & ex illis non pauci *murmurant*, qui boni Christiani videri volunt, quando in

calamitates incidunt, & auxilium diutius differtur. Quare inquit, factus est dolor noster perpetuus, & plaga nostra deperabilis renuit curari? Jer. 15. v. 18.

Abstineamus hoc murmure. Quis enim Deo litem intendet? Esa. 50. v. 8. Quid murmuravit homo vivens, vir pro peccatis suis? Thren. 3. v. 39.

III. *Lapsus humani pestilentiam*, quam Christus nobis ad animum revocat, in gemina parabola quarum prima desumpta est ab ove perditâ, altera de drachma amissâ.

De oviculis Physici memorant, quod omnium animalium simplicissimæ sint. Cognovit bos possessorem suum, & asinus præsepe Domini sui, Esa. 1. vers. 8. Ovicula vero nescit viam suam, nisi pastorem & ductorem suum habeat. Præterea nec cornibus, nec dentium & unguium vi pollet, quibus se defendere possit. Hinc Alexander M. certior redditus, quod Darius pluribus copiis instructus esset, respondit: Oves licet plures, ab uno aut altero lupo capiuntur.

Ita comparatum cum nobis est post lapsum, ut omnes, quasi oves, erraverimus Esa. 53. v. 6. nec contra truculentiam Sathanæ nosmetipsos defendere possimus, qui ut leo rugiens circuit quærens, quem devoret, 1. Petr. 5. v. 8.

Hinc Ecclesia:

Nil ecce! nostris viribus,

Mox ille nos prostravit:

Nostris at est à partibus

Quo Jova nos beavit.

Si quæris ille quis?

Christus vocatur is,

Rex gloriæ summus.

Nec alter est Deus

Solus hic est invictus.

Quod verò *drachmam* attinet, ite: um illà commonemur, quinam ante lapsū fuerimus, & quorsum Diaboli fraude devenimus.

Drachma gerit inscriptionem & imaginem ejus Domini, qui ipsam cudi fecit, hinc quasi vit Christus ex Legatis, qui ipsi obtulerunt denarium, cujus est imago hæc & superscriptio? Matth. 22. v. 21.

Sicut igitur Magnates, Reges, Imperatores & Principes, imaginem suam in monetâ cudi faciunt, quò subditi commoneantur obedientiæ, quam Magistratui debent: unde in Latina lingua Moneta appellatur, à monendo, quod commonefaciat subditos officii sui ergà Magistratum: Ita Deus hominem principio ad imaginem suam creavit, ut hoc ipso Creatoris, Redemptoris & Sanctificatoris recordari, ejusque laudem celebrare debeat, ad exemplum Davidis, Psalm. 103. vetl. 1. seqq.

Sicut vero drachma amissa in angulo vel sordibus sæpè aliquot annos jacet, ubi ærugine conlumitur, & inscriptionem amittit, ut imago vel inscriptio vix agnoscat: Sic & nos ipsi per peccata in Regnum tenebrarum sub potestatem Satanæ devenimus, terrenorumque amore adeò fascinati sumus, ut imaginem cœlestem penè amiserimus, nec nos ipsos restituere valeamus, sicut nec drachma amissa se ipsam restituere potest. Christus hic succurrere nobis tenetur, qui & devotâ oratione invocandus est cum Jeremia: Convertite me, Domine, & convertar, Jerem. 31. v. 18.

Facit verò hoc non immediatè, sed mediante verbi Ministerio, quod ideò Mini-

sterium damnationis vocatur, 2. Cor. 3. v. 9. & scopis legis drachmam mover, ut sonitum edat, & hæc occasione reperitur. Ex lege enim est agnitio peccati, Rom. 7. v. 7. ut Davidis exemplum probat, 2. Sam. 12. v. 13.

De Secundo.

Sequitur *Medela*, quæ fluit
1. *Ex querela amittentium.* Uterque enim & pastor de ove perditâ & mulier de drachma amissa sollicitus est, licet ille de ovibus nonaginta novem adhuc, & hæc drachmas novem residuas habeat.

Hoc ipso verò Servator amorem suum ardentissimum innuere voluit, quo ergà nos incensus est. Dolet enim quempiam periturum eorum, pro quibus occubuit & sanguinem suum profudit: sicut & in mundum venit, non unum atque alterum, sed omnes peccatores salvare, 1. Tim. 1. v. 15.

Nota sunt ex historiis *Titi Vespasiani humanitas*, *Traiani Pietas*, & *Alexandri M. in milites benevolentia*, quâ infirmos prolecuti sunt.

Quando Christum intuemur, ille plus adhuc generi humano præstitit. Propter salutem enim nostram de cœlo descendit, non modò ad invisendum infirmos, sed & pertransiit benefaciendo & sanando omnes oppressos à Diabolo, Act. 10. v. 39. Propterea non rapinam arbitratus est, esse æqualem Deo: sed seipsum humiliavit, factus obediens Patri, usque ad mortem, mortem autem crucis, Phil. 2. v. 7. & per vulnera sua, nostra vulnera sanavit, Esa. 53. v. 5.

Quandocunque igitur quis perit, adeò dolet